

Hattat Bilal Akkaya ile bir sanat hasbihali

Tasarımcı-Hattat Bilal Akkaya ile hat sanatı üzerine konuştuk.

- KÜLTÜR SANAT
- 31 Temmuz 2012 Salı 12:07

•
•
•

İbrahim Ethem Gören/ Dünya Bülteni

Otuz yılı aşkın bir süredir hat sanatına muhtelif vesilelerle hizmet eden Tasarımcı-Hattat Bilal Akkaya ile öznesinde hat sanatı olan bir mülakat gerçekleştirdik.

Genel manada sanatla ne zaman hemhal olmaya başladınız?

Öncelikle bu hasbihal vesilesiyle, sanata gösterdiğiniz ilgiden dolayı şahsınıza teşekkürlerimi bildiriyor, Dünya Bülteni okurlarına da selam ve muhabbetlerimi sunuyorum.

Genel manada sanatla tanışmam ve sanata ilgim, İstanbul Fatih İmam Hatip Lisesi 1. sınıfta Arapça derslerimize gelen Hattat Muhiddin Serin Hocamın derslerde tahtaya itina ile yazdığı ders notları ile başladı. Ben sınıfta arkalarda otururdum. Muhiddin Hocam da

arkaya gelir, tahtaya yazdığı yazıları uzaktan sanatçı edasıyla izlerdi. Bu, beni etkilemiştir. Ben de Arapça ödevlerimi aynı itina ile yapmaya çalışırdım.

İslam-Türk sanatlarıyla irtibatınız nasıl başladı?

Lise 1. sınıfa geldiğimde Tarihçi Süleyman Zeki Bağlan Hocamız bizlere yeri geldikçe hat sanatı ve sanatçılarını, güzel üslubu ile anlatırdı. Ben de Oonun dersinde yıllık ödevim olan tarih ödevi yazsını çok özenle yazmıştım. O da çok beğenmiş olmalı ki; beni onure etmek için ertesi ders sınıfa, kamış kalem, mürekkep ve ipek getirdi ve "Senin çok büyük bir sanatçı ile tanışmanı istiyorum deyip, benim Merhum Hattat Hamit Aytaç ile tanışmama vesile oldu. Üstad çok yaşlı olduğu için meşk dışında ders alma imkânımız fazla olmadı. Ancak Süleyman Zeki hocamın vesilesi ile, İskender Paşa Camii'nde Hattat Ali Rüştü Hocamdan nesih, rika ve sülüs meskine başladım.

Saim Özel merhumla nasıl tanıştınız? Ne kadar ders aldınız? Hangi hat nevilerini çalıştınız?

Merhum Hocamızın hat sanatı ile ilgili meşk kitabı vardı. Bendeniz önce kitabını, sonra da kendilerini tanıma fırsatı buldum. 3 yıl kadar bir süre kendilerinden, imamlık vazifesini icra ettiği Süleymaniye Camii'nde nesih ve sülüs dersleri aldım.

SAİM ÖZEL HOCANIN ŞEFKATLİ BİR DURUŞU VARDI

Hocanızın ders anlatma usulü nasıldı?

Hocamızın anlatma üslubu çok yumuşaktı. Çok konuşmaz ancak, sessizliğinin içerisinde tevazu ile gizlemeye çalıştığı halim, selim, âlim, fazıl ve şefkatli duruşu, davranışlarına açık bir biçimde yansırı. Hocamızın bu üslubu bizlere hat ile birlikte hilmi, sabrı, azmi ve birçok güzellikleri öğretmiştir. Allah mekânını cennet eylesin. Âmin.

Bir hatıranızı paylaşır mısınız?

Hocamla 3. yılımızdı. İstiflerde idim. 1983 yılında İstanbul'da çok yoğun bir kar yaşadığımız bir hafta sonuydu. Arabalar çalışmıyor. Kar ve tipiden göz gözü görmüyordu. Bendeniz Fatih İmam Hatip Yurdu'nda kalıyordum. Dışarıya baktım. Sokakta yürünecek gibi değildi. Ancak, Hocamız bize nasıl bir azim ve sabır duygusu aşıladı ki aklıma Hocam geldi. Bu havada 70 küsur yaşıyla camiye gelir ve beni beklerse, ben Hocamın yüzüne nasıl bakarım, diyerek yola çıktım. Süleymaniye Camii'ne vardım. Tam merdivenlere vardığımda Hocamla karşılaştım. Rahmetli Hocam bana gülererek; "Bu bizim

hat delisi Bilal gelir ve beni bulamaz, gider. Sonra da hat sanatına saygı ve sevgisini kaybeder diye düşünerek geldim" demişti. Ve ekleyerek dedi ki: "Hat sanatı kişiye teknik ile beraber sabrı, azmi öğretir. Sen bugün buraya gelerek bunu gösterdin. İcazeti hak ettin diyerek" iltifat buyurdular.

Sizinle birlikte Saim Özel Hocamızdan kimler meşk ediyordu?

Şu an ismen hatırlamıyorum. Bizim okuldan 7-8 kişi başladık, sonunda ben tek olarak devam ettim.

Saim Özel Hocamızın en önemli vasfı neydi? Günümüz sanatkârları Hocamızın hangi yönlerini örnek almalı?

Merhum Hocamızın halim, selim, vakur bir hali vardı. Az konuşur, hikmetli sözler söylerdi. Tevazuu yaşayarak hissettirirdi.

Geçtiğimiz günlerde hocamızın medfun bulunduğu Taraklı'ya gittiniz. Taraklı'da Hocamızın hatıraları yaşıyor mu? Hemşehrileri Hocamızı ne kadar tanıyor? Bu konuda neler söylemek istersiniz?

Taraklı ülkemizin en güzel yerlerinden biri. Merhum Hocamızın orada hatıralarıyla yaşatılıyor olması, güzelliğin içinde ayrı bir güzellik. Belediye Başkanı ile tanıştık. Hocamızdan, "Saim Amca" diye bir anlatmaya başladı... Memleketinin ona sahip çıktığını birinci ağızdan dinlemek beni daha da mutlu etti. Her yıl 27 Ramazan'da Hocamızın anma programları oluyormuş. İlk fırsatta katılmayı arzuluyorum.

Sonrasında hattın uzaklaştınız? Neler yaptınız?

1988-2005 yılları arası hat sanatına biraz uzak kaldık, fakat işimiz gereği grafik sanatına daldık. Hatta grafikte hattın bana kattığı estetik algılama ile ödüllü amblemlerim de oldu. Yıllar sonra da hat ve grafik bilgilerimizle şu anki çizgimiz ortaya çıkmış oldu.

Sülüs yazıyı neden devam ettiremediniz?

Sülüs yazısını bırakmış değilim, sadece uzunca bir ara dönem yaşadım. Ancak yeni çizgimize yoğun ilgi, modern tasarımlara yönlendirdi beni.

ARAP DÜNYASINDA MODERN HAT SANATINA DÖNÜŞ VAR

Bir dönem Dubai'de bulundunuz. İslam sanatlarına ilgi nasıldı?

Dubai, Arap dünyasının göz bebeği şehirlerden bir tanesi. Çok yoğun olmamakla birlikte, sergiler oluyor, hat sanatı gündemde... Zaten kendileri bu alfabeyi kullandıkları için, hayatlarına daha adapte olmuş durumda. 2003 yılında katıldığım bir sergide, ilk kez, hat sanatını modern bakışla yorumlamaya çalışan bir esere şahit olmuşum. Sonrasında da, Arap dünyasında da, klasiğin yanında modern hat sanatına da bir dönüşüm başladı.

Tekrar hat sanatına nasıl dönüş yaptınız?

Hat sanatının mesleki olarak içinde olmamama rağmen, mesleğim gereği estetiksel anlamda uzağında da olamadım. Burada detaya girmek istemiyorum. Prof. Dr. Hüner Şencan Beyefendi, Süleyman Zeki Bağlan Hocamdan bir vesile ile hattat olduğumu duyunca ısrarla benim yazdığım bir tabloyu istemişti. Atölye deneyimi ve malzemesi olmadan bir tablo yapamayacağımı söyleyip kaçmak istedim. Ama mümkün olmadı ve bu vesile ile tekrar sanata geri dönmüş olduk.

Binder, el-Emîn (sav) ve el-Muallim (sav) kandil özel programlarının ardından Peygamber Efendimiz'in "el-Beşîr" (sav) vasfını anlatan bir program düzenledi. Böylelikle Türkiye'de ilk defa Sevgili Peygamberimizin (sav)' in sıfatları gündeme getirilerek, Esmâ-i Hüsnâ'nın (Cenab-ı Hakk'ın en güzel isimleri) yanında, âlemlere rahmet olarak gönderilen Resul-i Ekrem'in de Esmâ-i Nebi olarak isimleri toplumumuza hatırlatılmış oldu.

Siz de Efendimizin (sav) sıfatlarını yazarak İstanbul'daki ilan panolarıyla halkımıza ulaştırdınız. Programın geri dönüşleri nasıl oldu? İnsanlarımız belki de ilk defa şehrin ana arterlerindeki billboardlarda İslami hat yazısını gördü. Bu çalışmanın geri dönüşleri nasıl oldu? Bu alanda gündeminizde yeni çalışmalar var mı?

Evet, bu programlar silsilesi Türkiye'de bir ilk oldu. Birçok kesimden, hem programların içeriği hem de yazılarımızla ilgili oldukça olumlu geri dönüşlere şahit olduk. Tabi bu programlar, verdiğimiz uzun aradan sonra, hat sanatına geri dönüşümüzde büyük bir rol oynadı. Özellikle genç jenerasyonun olumlu tepkisi, beklediğimizden daha çok oldu. Sadece Binder'in değil, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 2011 Merhamet Hareketi ve 2012 Kardeşlik Hareketi logolarını, Kutlu Doğum Etkinlikleri çerçevesinde tasarlama şansımız oldu.

Bundan sonra hedefleriniz nelerdir?

Öncelikli hedefimiz ve arzumuz, hat sanatını farklı bir perspektiften ele alarak insanların gündemine tekrar kazandırmak. Çünkü hat sanatı en güzel, Türk hattatları ile zirveye ulaşmasına rağmen, ülkemizde uzun süredir ihmal edildi. Biz de, modern yorumumuzla hat sanatına ilgi ve alakanın, özellikle genç nesil üzerinde artmasını umuyoruz.

TASARIMLARINDA HAT SANATININ ESTETİĞİNİ KULLANIYORUM.

Hat sanatının yanında grafik ve kurumsal kimlik çalışmalarınız var. Bu alanda neler yapıyorsun? Grafik tasarım kabiliyetinizin hat sanatı çalışmalarınıza ne türden katkıları oluyor?

Grafik benim iş hayatımın tamamını kaplamış idi. Yüzlerce amblem-logo, onlarca kurumsal kimlik tasarımlarımız oldu. Güncel olarak söylemek gerekirse, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve İlim Yayma Vakfı kurumsal çizgileri bunlardan bazıları. Genel olarak bakıldığında da, oluşturduğumuz bütün tasarımlarda, hat sanatının estetik çizgisinden faydalanıyoruz.

Bilgisayar programlarıyla hat yazıları oluşturuyorsunuz? Bu fikir nasıl doğdu? Rağbet görüyor mu?

Programla hat yazmak derken, sadece tasarımlarımı oluşturmak noktasında bilgisayar programlarından destek alıyorum. Ancak eser oluşturma aşamasında, uygulama olarak klasik hat sanatı tekniklerini kullanıyoruz. Fikir olarak da, bu tasarımlarım benim kamış kalemle oluşturduğum karalamalardan ortaya çıktı. Elbette ki rağbet görüyor. Çok olumlu ve yapıcı tepkiler alıyoruz. Özellikle gençlerimiz ve yabancı turistler ayrı bir ilgi gösteriyor.

Kamış kalem, mürekkep, kalemin zikir sesi, aharlı kâğıt olmadan meydana çıkarılacak hat levhaları klasik hat yazı zevkini tattırıyor mu?

Biraz önce bahsettiğim gibi, biz yaptığımız çalışmalarda, uygulama aşamalarında kamış kalem, mürekkep ve aharlı kâğıt kullanıyoruz. Hatta zerendud tekniği, öncelikli olarak kullandığımız yöntemlerden birisi.

Tasarımlarda bilgisayar desteği almak konusunu ise, ben bunu ata binmekle arabaya binmedeki farka benzetiyorum. Geçmişte deveye besmele ile binilir hacca gidilirdi. Zamanımızda ise bir arabaya, uçağa binip gidiyorsunuz. Bilgisayarda hat tasarımı ile meşgul olurken abdestli ve besmeleli başlarsanız değişen bir şey olmaz. Bilmeyen kişiden kamışla da bilgisayarla da yazmasını isterseniz sonuç değişmez.

Son olarak, Klasik İslam-Türk sanatlarına gönül verenlere mesajınızı almak isteriz...

Bu sanata gönül ve emek veren herkese başarı ve azim diliyorum. Sanattaki kazanımları ile kendilerini keşfetmelerini ve böylelikle farklı güzelliklerin de ortaya çıkmasına vesile olmalarını temenni ediyorum.